

ECHO KOŃSKOWOLI

PISMO SPOŁECZNO-KULTURALNE

Gminny Ośrodek Kultury
w Końskowoli
im. Kazimierzy Walczak

NR 9 (329)

Wrzesień 2022

Cena 5 zł

ISSN 1426-0042

fot. Olga Sufek

Jubileusz 20-lecia Środowiskowego Domu Samopomocy w Końskowoli
Róża Tadeusza Pałki Najpiękniejszą Różą plebiscytu publiczności w Kutnie

fot. Mariusz Zieliński

Kalendarium

Wrzesień – Październik

Wrzesień	
27 wrzesień	Dzień Podziemnego Państwa Polskiego
29 wrzesień godz. 19.00	TVP Historia – „Giganci Historii” z udziałem pana Mariusza Kępki – mieszkańca naszej gminy z Rud
Październik	
7 październik godz. 18.00	Koncert zespołu „Henry no Hurry” w GOK w Końskowoli
9 październik godz. 9.00 godz. 10.30	Dzień Seniora w Gminie Końskowola Msza Święta w kościele parafialnym Uroczystości w GOK w Końskowoli
14 październik	Dzień Nauczyciela
23 październik o godz. 13.00	80 rocznica likwidacji getta w Końskowoli Spotkanie na Rynku w Końskowoli Przemarsz na kirkut w „Brzezinkach” i odsłonięcie tablicy pamiątkowej

Dzień Seniora w Gminie Końskowola
9 października 2022 roku

9:00 Msza Święta w kościele parafialnym
10:30 Uroczystości w GOKu w Końskowoli

OBCHODY
80 rocznicy likwidacji
GETTA ŻYDOWSKIEGO
W KOŃSKOWOLI

23 PAŹDZIERNIKA 2022 R.
Rynek, godz. 13:00

Wiadomości z Pożowskiej

XXXVII Sesja Rady Gminy

47 Sesja Rady Gminy Końskowola odbyła się 14 września. Na początku obrad Zastępca Wójta Gminy Końskowola Mariusz Majkutewicz przedstawił informacje z bieżącej działalności, w których przekazał, że:

- wszystkie inwestycje przebiegają zgodnie z harmonogramem: budowa kanalizacji w Sielcach, drogi we Wronowie, w Chrzążówku i w Pożogu Nowym oraz uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Sielcach;
- planowane w najbliższym czasie przetargi będą dotyczyć: odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, budowy cmentarza komunalnego, projektu „Cyfrowa gmina”;
- ponadto wkrótce zostanie dostarczona przez projektanta koncepcja budowy remizy w Sielcach;
- zgodnie z harmonogramem realizowane są także inwestycje finansowane z funduszu sołectkiego. Pojawiło się również przypomnienie i prośba, aby mieszkańcy uwzględniali w przyszłorocznych wydatkach z funduszu sołectkiego środki na publiczną komunikację zbiorową (emki). W przeciwnym wypadku utrzymanie istniejących obecnie połączeń nie będzie możliwe (trzeba będzie zmniejszyć liczbę kursów).

Pan Wójt Majkutewicz poinformował również, że:

- postulat Urzędu Gminy Końskowola, aby wybudować ścieżkę rowerową między Końskowolą a Puławami znalazł uznanie w oczach Wojewódzkiego Zarządu Dróg. Zarządca, widzi możliwość wybudowania ścieżki w pasie drogowym, wzdłuż ul. Lubelskiej i jest gotów sfinansować przedsięwzięcie w 70 %. Wstępnie oszacowana wartość zadania wynosi około 1,3 ml zł. Gmina miałaby przygotować dokumentację i sfinansować 30 % kosztów ewentualnej inwestycji. Ścieżka rowerowa stworzyłaby możliwość bezpiecznego dojazdu rowerzystów do Puław. Decyzję o ewentualnym włączeniu oferty WZD do budżetu gminy podejmie w przyszłości Rada Gminy.
- wpłynęły dwie oferty z koncepcją budowy oczyszczalni ścieków w naszej gminie.
- zostało przedstawione sprawozdanie z przygotowania placówek oświatowych do nowego roku szkolnego. Placówki są dobrze przygotowane od strony technicznej.

Z analizy sporządzonej przez zewnętrzną firmę wynika, że Gmina Końskowola dokłada najwięcej do oświaty w stosunku do innych podobnych samorządów. Średnia dopłata z budżetu gmin wynosi 30%, a w Końskowoli aż 36%. Przedstawione zostały także koszty roczne wyedukowania 1 ucznia w każdej ze szkół naszej gminy (na podstawie sprawozdania z ubiegłego roku):

- SP w Końskowoli - 10 000 zł
- ZPO w Pożogu - 13 000 zł
- SP w Chrzążowie - 18 000 zł

Kolejną sprawą poruszoną na sesji były „dodatki węglowe”. Gmina jest gotowa pod względem technicznym do wypłaty świadczeń - czeka tylko na wpłynięcie pieniędzy z budżetu państwa i szczegółowe procedury wypłat. Dodatki węglowe będą wypłacane w ciągu 60 dni od daty złożenia wniosku, nie później niż do 31 grudnia 2022 r.

Pan vice-Wójt zaapelował do wszystkich mieszkańców, aby w dobie kryzysu energetycznego nie ulegać pokusie ogrzewania swoich domów, tym co wcześniej wywożono na PSZOK i wyrzucano do śmieci, po to by jakość powietrza w naszej gminie nadal była wysoka, dobra dla naszego zdrowia.

Podczas sesji radni podjęli uchwały m.in w sprawie:

- ustalenia średniej ceny jednostki paliwa w gminie Końskowola w roku szkolnym 2022/2023.
- określenia tygodniowego, obowiązkowego wymiaru godzin zajęć pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych, doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Końskowola.
- przyjęcia „Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Końskowola”
- przyjęcia zmian w budżecie Gminy.

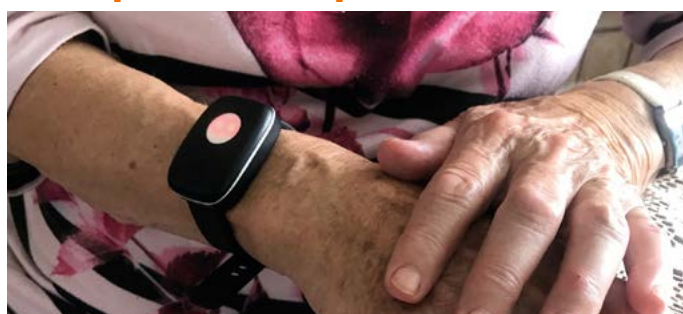
Radni zdecydowali się także wesprzeć inicjatywę utworzenia Młodzieżowej Rady Gminy.

Pełny zapis przebiegu obrad można obejrzeć na stronie:

<https://konskowola.info.pl/transmisja-z-sesji-rady-gminy-konskowola/>

Końskowolscy seniorzy otrzymali „opaski bezpieczeństwa”

Gmina Końskowola przystąpiła do realizacji Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2022, który Rada Gminy przyjęła do realizacji 22.03.2022 r. Uchwałą nr XLII/262/2022 a jego wykonanie powierzyła wójtowi Stanisławowi Gołębiowskiemu. Działanie to jest kontynuacją Programu „Wspieraj Seniora”, finansowane ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 i koordynowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskowoli. W ramach progra-

mu, zakupionych zostało 15 opasek bezpieczeństwa wraz z opłatą abonamentową. Opaska bezpieczeństwa to urządzenie alarmowo-monitorujące, służące do szybkiego wezwania pomocy w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia. Opaski wyposażone są w przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS, detektor upadku, lokalizator GPS, funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi, czujnik zdjęcia opaski oraz monitoring podstawowych czynności życiowych jak pomiar saturacji, tętna i temperatury. Zdecydowaliśmy się na udział w Projekcie, ponieważ na terenie naszej Gminy znajdują się osoby, którym niezbędne jest wsparcie tego typu, ponieważ mieszkają one same lub ich bliscy przebywają wiele godzin poza domem. Opaska bezpieczeństwa jest rozwiązaniem, które zwiększa poczucie bezpieczeństwa a w razie zagrożenia pomaga szybko sprowadzić potrzebną pomoc.

18 sierpnia pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Końskowoli odwiedzili naszych seniorów w miejscach ich zamieszkania, przekazali opaski, przeprowadzili szkolenie z ich obsługi i wykonali połączenia testowe z telectrum.

Program, został wdrożony pilotażowo. W przyszłości jeżeli ogłoszona zostanie kolejna edycja planujemy rozszerzyć grupę osób posiadających Opaski Bezpieczeństwa. Zainteresowanych Programem zapraszamy do śledzenia strony internetowej lub kontaktu z OPS.

Joanna Matraszek

Wydarzenia, zaproszenia.

Pobór Krwi z OSP w Końskowoli

Wrześniowa akcja poboru krwi organizowana przez OSP Końskowola pomimo niesprzyjającej pogody zakończyła się fantastycznym wynikiem. Podczas ostatniej zbiórki zarejestrowano 28 osób. Dzięki tym bohaterom z Końskowoli i okolic zgromadziliśmy 11,25 litra krwi pełnej!

Jesienna akcja poboru krwi uzyskała wsparcie Stowarzyszenia Akademii Rozwoju Kobiet Aktywnych „ARKA” Sielce, dzięki czemu podczas akcji były zapewnione ciepłe posiłki oraz słodki poczęstunek dla uczestników akcji. Poza tym Urząd Gminy Końskowola, Starostwo Powiatowe Puławy, ZOSP rp w Lublinie oraz firma Hydro-Instal przekazały upominki dla dawców biorących udział w zbiórce.

Każdego dnia w szpitalach czekają pacjenci, którzy wymagają leczenia krwią lub jej składnikami, wśród nich są także dzieci i kobiety w ciąży. Nie bądźmy wobec nich obojętni, każdy z nas może w jakiś sposób pomóc.

Krew jest potrzebna codziennie. Jest bezcennym lekiem, którego mimo postępu w nauce wciąż nie udało się wytworzyć w warunkach laboratoryjnych. Pamiętajmy, że los pacjentów wymagających leczenia krwią lub jej składnikami leży w NASZYCH rękach!

Następna akcja poboru krwi jest planowana 11 grudnia przy ulicy Starowiejskiej 6.

„Róża” w podróży

W dniach 9-12.09.2022 członkinie „Stowarzyszenia Kobiet Gminy Końskowola RÓŻA” wraz z sympatykami uczestniczyli w wycieczce PRAGA – WROCŁAW - GÓRY STOŁOWE. Mimo iż w tym czasie Końskowola tonęła w deszczu - nam pogoda podobnie jak i humor dopisywały. Wspaniali ludzie, miła atmosfera i niezwykle miejsca sprawiły, że ten wyjazd długo będziemy pamiętać. W bardzo bogatym programie znalazły się: zwiedzanie Pragi z przewodnikiem, rejs statkiem po Wełtawie, przejście szlakiem „Błędne Skąły” w Górach Stołowych, „Skalne Miasto” w Czechach, zwiedzanie Uzdrowiska w Kudowie Zdroju, Ogród Japoński w Jarkowie, Zwiedzanie Kopalni Złota w Złotym Stoku i jeszcze wiele innych, ciekawych atrakcji. Pomimo napiętego programu wszyscy uczestnicy byli bardzo zadowoleni. Przez cały czas towarzyszył nam dobry humor i uśmiech na twarzach. Tego typu wyjazdy kulturalno-integracyjne dają dużo radości. Szczerze polecamy .

Sylwia Skwarek

Spotkanie Trzeźwościwe w Licheniu

Grupa AA, która ma swoją siedzibę w GOK w Końskowoli 30 lipca zorganizowała wyjazd do Lichenia na Ogólnopolskie Spotkanie Trzeźwościwe „Chciani i kochani przez Boga”. Na takich spotkaniach można znaleźć pomoc w trudnościach związanych z wszelkim uzależnieniem i jest to pomoc zarówno dla samych uzależnionych jak i ich rodzin.

Ze świadectw, które usłyszałam wynika, że największą trudnością i jednocześnie **największym krokiem w stronę zmiany życia jest uznanie, że nie jest dobrze w moim życiu oraz to, że ja i moja rodzina mamy poważny problem i potrzebujemy pomocy.**

Rozmawiałam z wieloma wspaniałymi ludźmi, którzy dzielili się swoimi historiami trudnej drogi do dobrego, normalnego życia. Na ich twarzach nie było wyniosłości ani dumy, byli otwarci, pełni pokoju i wiary - często wypróbowanej potknięciami i upad-

kami. W oczach widziałam miłość, która wiele przeszła.

Jechałam jako sympatyk i zaproszony gość, pełna obaw, bo nie wiedziałam czego mogę się spodziewać - wracałam zachwycona ludźmi, „nakarmiona” pokojem i nadzieją, którą wzięłam od tych, którzy trwają w trzeźwości i o nią walczą. Ludzie ci dziękowali za swoje trudne historie, które doprowadziły ich do nowych faktów, odnowionych małżeństw, wspaniałych dni i nawrócenia.

W czasie tego spotkania nauczyłam się dziękować za każdą trudną sytuację, z wiarą, że - tak jak u Tych osób, które spotkałam w Licheniu - prowadzą one do niezwyklej rzeczy i wydarzeń.

Zapamiętałam, że zawsze jest szansa, aby odzyskać pełną wolność i to, że „Program 12 kroków” jest dobrą drogą dla wszystkich, nie tylko chorych i uzależnionych. Warto próbować.

Z wyrazami wdzięczności dla grupy AA „Róża” z Końskowoli za zaproszenie na spotkanie w Licheniu

Agnieszka Pytlak

12 kroków - program powrotu do zdrowia dla osoby uzależnionej, która podjęła decyzję o chęci zerwania z nałogiem. Jego twórcami są William Griffith Wilson (Bill Wilson) i Bob Smith założyciele Wspólnoty Anonimowych Alkoholików w Ameryce. Systematycznie stosowanie i realizacja kolejnych kroków, a także przekazywane wiedzy i doświadczeń między uczestnikami pomagają wyzwolić się z uzależnienia.

Bill trzeźwość osiągnął 11 grudnia 1934 i zachował ją do końca życia, przez 37 lat. Jego żona, Lois Wilson, została współzałożycielką Al-Anon, grup samopomocy dla przyjaciół i bliskich alkoholików. Program ten został wypracowany przez Anonimowych Alkoholików, a następnie zaadaptowany przez inne wspólnoty.

Na bazie życiorysu Bila powrastał piękny film pt. „Nazywam się Bill W.”, który można obejrzeć na CDA <https://www.cda.pl/video/139107b6>

Okiem reportera - boisko w „Majątku”

Bramki stały tam od 30 lat z okładem. Solidne, majestatyczne, patrzyły, jak boisko przemienia się w łąkę.

Najpierw wykosili kawałek obok tych starych, mocnych bramek - ot tak, , żeby „pokopać trochę”. Potem były próby podkaszarkami, kosami, starą kosiarką listwową. Było ich już coraz więcej. Wygrabili trawę, wywieźli traktorem na PSZOK. Potem pomalowali bramki kolorowymi sprejami w odcieniach brązu, złota i srebra. Malowniczo, ale ostatecznie udało się na biało. Pan, który naprawia kosiarki, zobaczył ich trudy i w ramach testu naprawianego sprzętu, wykosił im pięknie całość. Nanieśli linie. Chorągiewki powstały z flag reklamowych zamocowanych takerem do pomalowanych na biało tyczek. Pierwszy mecz zegrali już w lipcu - chętni gracze z Majątku, Starej Wsi i Końskowoli. Mieli nawet transmisję na FB.

Potem trzeba było teren równać, ubijać, wałować traktorem. Nawozili nawet ziemię, wycięli młode owocowe drzewa i krzaki. Odciągi do siatki w bramkach zrobili z wyciętych osinowych kołków - Wielu dzielnych, zaangażowanych Chłopaków, którym coś się chciało wspólnie robić.

Z pociętego drewna zorganizowali ognisko. Pierwsze trwało do trzeciej nad ranem - tak zasmakowali w przyjemności bycia razem. Zrobili ławki - udało się nawet je wykonać z wyheblowaniem drewna.

Niepotrzebną siatkę do siatkówki, którą dostali od miłego nauczyciela wf-u z Jastkowa zawiesili w bramkach.

Bohaterowie meczów występują w ubraniach przeróżnych, mniej i bardziej profesjonalnych. Ale są już wreszcie upragnione czerwone stroje z „demobilu”.

Do legendy przeszły już korki do rugby jednego z graczy, które na zbyt wysuszonej słońcem twardej ziemi podginały się na zewnątrz i stukwały jak końskie podkówkki.

W suszy boisko wzbija tumany kurzu, czasem chmura siwego dymu skrywa zawodnika. Ale nie poddają się. Wracają co niedziela na swoje boisko. Starsi i młodszy. W wieku przeróżnym, średnia raczej 30-40. Poza Wspaniałymi Wyjątkami, trochę widoczny jest brak pokolenia 2000, ale może porzucają jeszcze wirtualny świat i zasmakują w innych grach i oni...

Teraz Gmina pomaga im dając paliwo do kosiarek i kredę do znaczenia linii.

Gole strzelają do pożyczonych siatek w bramkach. Marzą im się piłkołapy za bramkami i coś na kształt szatni. Nad całym ich boiskiem unosi się magiczny klimat spontanu, radości i sympatii międzyludzkiej. Oni się naprawdę lubią. Taka autentyczność przyciąga, nawet tak słabo znające piłkę nożną osoby, jak ja.

Klara (Katarzyna Skwarek)

Czas Dożynek

Dożynki Gminne 2022 - fot Olga Sułek

29 sierpnia 2022 roku w Górze Puławskiej odbyły się Dożynki Powiatu Puławskiego. Naszą Gminę reprezentowały panie ze stowarzyszenia „Róża” i KGW Las Stocki. Panie z „Róży” na swoim stoisku oferowały smaczne ciasta i piękne różane wianki. Stowarzyszenie wzięło także udział w konkursach tematycznych. Do konkursu chleba wystawione zostały 2 chleby: z kaszą gryczaną oraz z ziarnami. Chleb z ziarnami upieczony przez panią Annę Owczarz z Rud zdobył 1 miejsce w kategorii chleb z dodatkami. Do konkursów rękodzielniczych wystawiono figurę anioła i palmę wielkanocną oraz koszycki z wikliny papierowej. Mieszkaniec naszej parafii z Woli Osińskiej – Andrzej Sikora otrzymał za koszycki II nagrodę.

Ponadto Nagrodę Starosty Powiatu Puławskiego za osiągnięcia w rolnictwie otrzymał Witold Borzęcki z Witowic. A w części artystycznej tego powiatowego święta rolników wystąpił ciepło przyjęty chór „Pokolenie” z GOK Końskowola pod kierunkiem T. Salamandry.

Nagrodzonym osobom serdecznie gratulujemy. I życzymy dalszych sukcesów.

W tym samym dniu obchodziliśmy gminne święto płonów w Końskowoli. Tradycyjnie już podczas mszy świętej o godzinie 12.00 został poświęcony wieniec i chleby dożynkowe. Po zakończeniu mszy świętej Zastępca Wójta Gminy Końskowola Mariusz Majkutewicz i pan Józef Sułek dzieliłi poświęcony chleb między uczestników dożynek.

(red)

Dożynki Powiatowe w Górze Puławskiej

Fot. <https://www.facebook.com/StarostaPulawskiDanutaSmaga/>

Ogólnopolska Wystawa Róż w Kutnie

Już po raz 48 odbyła się Ogólnopolska Wystawa Róż w Kutnie. W dniach 9-11 września 2022 roku, odbyła się konferencja naukowa, wystawa róż, pokaz mody, jarmark różany oraz konkursy różane, liczne prezentacje, koncerty i wiele atrakcji z różanym tematem przewodnim. Na Różane Święto do Kutna udała się oficjalna delegacja z naszej gminy w składzie: wójt gminy Stanisław Gołębiowski, kierownik USC Danuta Sułek, dyrektor Szkoły Podstawowej w Końskowoli Beata Antolak, florystka, twórca dekoracji kwiatowych Święta Róż w Końskowoli Barbara Namięta.

Tegoroczne uroczystości w Kutnie zachwyciły uczestników niezwyklejmi instalacjami florystycznymi i dekoracjami, które mogą zainspirować i dostarczyć nowych pomysłów. Mnogość kolorów, nowatorskich połączeń i materiałów była naprawdę imponująca. Pokazy artystycznych kreacji kwiatowych, ciekawe koncerty, aranżacje kwiatowe i ogromna ilość kwiatów na terenie Kutna tworzył niezwykły klimat tych dni.

Tegoroczną Wystawę Różaną można było oglądać przez 3 dni. Dostarczono na nią blisko 180 bukietów. Wśród nich znalazły się kwiaty z końskowolskich plantacji: Tadeusza Pałki i Justyny Marek.

Podczas tegorocznej edycji konkursów dla profesjonalistów 2 miejsce w Profesjonalnym Konkursie Różanym w klasie HT uznanie zdobyła róża „Pullman Orient Express”, której producentem jest Tadeusz Pałka. Miło nam poinformować, że ta sama róża ze szkółki Tadeusza Pałki została przez publiczność uznana za Najpiękniejszą Różę 48 Wystawy Róż w Kutnie.

Ponadto Pan Tadeusz otrzymał jako jeden z dwóch wyróżnionych szkółkarzy od Prezydenta Miasta Kutna podziękowanie za wieloletnią współpracę, zaangażowanie, nieocenioną pomoc i wsparcie w rozwoju i promocji różanej idei miasta Kutna.

Gratulujemy serdecznie Panu Tadeuszowi i życzymy dalszych sukcesów w przyszłości.

(Red.)

Fot. <https://www.facebook.com/KutnowskiDomKultury/photos?tab=albums>

Tadeusz Pałka odbiera nagrodę od Prezes PTR Bożeny Matysiak i Wiolety Maciejewskiej – Sekretarz PTR

Wszyscy nagrodzeni w Ogólnopolskiej Wystawie Róż Konkurs dla Profesjonalistów

Żydzi końskowolscy w okresie II wojny światowej

Końskowola w 1939 roku była typowym miasteczkiem, a właściwie po utracie praw miejskich w 1870 roku – osadą, którą miejska zabudowa wyróżniała spośród innych miejscowości ówczesnego Powiatu Puławskiego. W momencie wybuchu 2 wojny światowej liczba mieszkańców wynosiła 2500 osób, w tym 1100 Żydów. Gdy Końskowola została zajęta przez wojska niemieckie 15 września 1939 roku natychmiast nałożono na Żydów obowiązek pracy przymusowej. Przez pierwsze miesiące okupacji Żydzi swobodnie przemieszczali się poza granice miejscowości, handlując z Polakami i kupując różne towary - przede wszystkim żywność. Pod koniec grudnia tego roku, wielu Żydów zostało wypędzonych z Puław i przybyło do Końskowoli, chroniąc się w ten sposób przed przymusowym przesiedleniem.

Już na początku wojny Niemcy utworzyli szereg organów administracyjnych, których celem było wsparcie okupanta w zarządzaniu podbitymi terenami. Żydzi końskowolscy otrzymali nakaz utworzenia Rady Żydowskiej tzw. Judenratu, powstała Rada Miejska, zarządzana przez miejscowych Polaków, utworzono też 12-osobową placówkę żandarmerii oraz polską milicję pomocniczą.

Żydzi końskowolscy od początku okupacji znaleźli się w bardzo trudnej sytuacji, ponieważ byli zmuszeni przeżyć i przetrwać, wyłącznie ze skromnych zarobków płaconych za pracę przymusową. Nie mogli pracować we własnych warsztatach i sklepach, tak jak Żydzi w innych częściach powiatu lubelskiego. Najwyższa stawka żywieniowa wynosiła wtedy 52 grosze, gdy 1 kg ziemniaków w miastach kosztował wiosną 1940 r. – 7 zł.

Od wiosny 1940 roku Rada Żydowska, której przewodniczącym był Abraham Pomeranz realizowała i dostarczała kontyngenty pracy przymusowej przy budowie lokalnych dróg i pracy w rolnictwie w kilku pobliskich majątkach skonfiskowanych przez Niemców. Wszyscy Żydzi końskowolscy, zarówno mężczyźni jak i kobiety, w wieku od 12 do 60 lat, zmuszeni byli do świadczenia codziennej przymusowej pracy (członkowie Rady Żydowskiej też pracowali). Rada wysyłała codziennie setki ludzi do Puław, do zadań, które wcześniej wykonywali puławscy Żydzi. Aby wykonać nałożone zobowiązania zmuszona była wysyłać do pracy małe dzieci i starsze kobiety, oferując im w zamian tylko bezpłatne posiłki.

Puławski zaopatrzeniowiec odmówił Radzie Żydowskiej sprzedaży żywności i opału. Żydom trudno było je zdobyć samodzielnie z powodu zakazu przemieszczania się poza Końskowolę. Adolf Brandt – kapitan okręgu (Kreishauptman) dowodzący administracją na naszym terenie, kilkakrotnie w 1941 r. wprowadzał dla Żydów z Powiatu Puławskiego czasowy zakaz opuszczania miejsc meldunkowych bez pozwolenia. W październiku Hans Frank wydał taki zakaz dla wszystkich Żydów w Generalnej Guberni. Ponadto

od stycznia 1941 roku Rada Żydowska została zobowiązana do przekazywania 3000 zł miesięcznie, na spłatę 179 lokalnych pożyczek, zaciągniętych jeszcze przed wojną przez społeczność żydowską z Końskowoli.

***

Getto w Końskowoli powstawało stopniowo. Jesienią 1940 r. właściciele domów zamieszkałych przez Żydów mieli nakaz oznaczania budynków dużymi gwiazdami Dawida, więc część Żydów wynajmujących lokale przeniósł się do dzielnicy żydowskiej pomiędzy Rynkiem, ul. Starowiejską i ul. Kurowską.

Pod koniec 1940 roku, władze niemieckie wypędziły Żydów z mieszkań przy ul. Ogrodowej, a ich domy przeznaczony na obóz pracy dla Żydów przywożonych do Końskowoli.

Na początku 1941 roku wśród więźniów tego obozu, znalazła się m.in. żydowska brygada robotnicza z Warszawy. W marcu 1941 roku przywieziono 267 żydowskich jeńców wojennych – pogorszyło to i tak ciężką sytuację bytową i zaopatrzeniową mieszkańców dzielnicy żydowskiej. Duża część deportowanych była chorych na tyfus, żaden z nich nie miał odpowiednich butów ani odzieży. Rada Żydowska przewiozła 14 mężczyzn do szpitala zakaźnego w Puławach, jednak nie mogła dożywić pozostałych, ponieważ byli internowani w obozie pracy zarządzanym przez inną administrację żydowską.

Z powodu braku odpowiednich przepisów, Rada Żydowska nie mogła otworzyć kuchni gminnej, aby wyżywić wszystkich potrzebujących. W październiku i listopadzie 1941 roku pomocy potrzebowało 1000 Żydów, ale brakowało środków nawet na wyżywienie i dostarczenie odzieży dla 150-200 robotników, którzy byli wysyłani codziennie do sprzątania ulic w Puławach. Od stycznia 1942 roku pierwsze niemieckie przydziały żywności umożliwiły Radzie Żydowskiej utworzenie kuchni gminnej, która wyżywiłaby dziennie około 850 najuboższych. Kuchnia początkowo dostarczała podwójne porcje dla gospodarstw domowych liczących powyżej 5 osób, ponieważ wielodzietne rodziny przymierały głodem. W tym okresie (styczeń 1942 rok) w Końskowoli przebywało już ponad 1400 Żydów.

1 maja 1942 roku żandarmi niemieccy aresztowali Radę Żydowską, której członkowie prawdopodobnie zostali rozstrzelani.

8 maja żandarmi przy pomocy milicji ukraińskiej, ewakuowali na stację kolejową w Puławach, prawie całą gminę żydowską z Końskowoli oraz Żydów z okolicznych wsi. Około 300-600 Żydów pozostawiono do pracy, a pozostałych 800-1100 osób załadowano do bydłowych wagonów i wywieziono do obozu zagłady w Sobiborze. Podczas tej akcji ewakuacyjnej zastrzelono 10 Żydów. Dopiero 20 maja

nowy przewodniczący Rady Żydowskiej Israel Goldberg (wysiedlony z Monachium) poinformował regionalne kierownictwo JSS (Jewish Social Service-Żydowska Służba Socjalna) o deportacji.

Tuż po 20 maja 1942 roku, przywieziono do Końskowoli nowy transport - 1025 Żydów słowackich, w tym ponad 700 starszych osób oraz dzieci i rozlokowano ich w opuszczonych domach żydowskich. Kolejnych 1630 Żydów z Moraw i Słowacji przywieziono 2 czerwca, zwiększając tym samym liczbę mieszkańców getta do 3000 osób - w różnym wieku i stanie zdrowia. Część umieszczona została w Domu Parafialnym przy ulicy Lubelskiej. Żydzi mogli stąd wychodzić tylko do pracy.

Od późnego lata 1942 roku Niemcy wykorzystywali Końskowolę jako regionalne getto zbiorowe. Warunki w nim panujące były rozpaczliwe. Brakowało przede wszystkim miejsca, jedzenia i lekarstw. Hela Arbeiter - uciekinierka z Baranowa, wspomina, że pięć osób dzieli-

ło jedno łóżko, jedynym dostępnym jedzeniem była kawa zbożowa. Często było tak, że ci którym udało się zmylić strażników i wyjść po za teren getta, prosili napotkanych Polaków o kromkę chleba lub cokolwiek do jedzenia. Epidemia tyfusu zabierała kilkadziesiąt osób dziennie. Słowaccy Żydzi, zatrudniani głównie w rolnictwie, byli spuchnięci i umierali z głodu. Esesmani z Puław kilkakrotnie przyjeżdżali na inspekcję w getcie, karali Żydów za złe warunki sanitarne i rozstrzeliwali na miejscu.

Gdy w październiku 1942 r. pojawiły się plotki o niemieckich planach likwidacji getta końskowolskiego, Żydzi podejmowali próby ucieczki – niejednokrotnie udane.

Mirostlaw Król

Źródła: „Końskowola” Laura Crago, Encyklopedia obozów i gett 1933-1945, tom II, str. 654
<https://www.ushmm.org/research/publications/encyclopedia-camps-ghettos/>

80 rocznica likwidacji getta żydowskiego w Końskowoli

W 80 rocznicę akcji „Reinhardt”, chcę podzielić się z Wami moimi emocjami i odczuciami związanymi z tym tematem.

W grudniu ubiegłego roku, uczestniczyłem w spotkaniu poświęconemu obchodom żydowskiego święta Chanuka, które odbyło się w Ratuszu. Słuchając opowieści o żydowskiej tradycji i kontemplując teksty i modlitwy z tym świętem związane, poczułem, że nie jestem sam - obok mnie „siedziały” i „słuchały” tego, żydowskie duchy z przeszłości. Zamykając oczy „wyczułem”, że przybyli tu nie widziani od 80 lat mieszkańcy, nasi sąsiedzi: krawiec Apelbajm, handlarz Rozenberg, stolarz Grosberg, przemysłowiec Finkielsztajn oraz wielu innych z ulicy Ogrodowej. Z kolei z ulicy Żyrzyńskiej „przyszli” handlarz Pomeranz i handlarz Grosberg, taśmiarz Wajcer i garncarz Fajnweb, była też rzeźniczka Fajgieman. Z ulicy Kurowskiej „przybył” handlarz Mordka Szyldkrot i krawiec Chaim Merfisz, był też szewc Abram Arbajter i furman Moszek Luterman. Z ulicy Lubelskiej „zjawił się” kupiec Josek Rotenberg i przemysłowiec Jankiel Lewin, handlarz Jacob Borensztajn i Icek Tajtelbaum. „Było też” dużo sąsiadów z ulicy Porzeczej, Szewskiej, Ciasnej i Wąskiej. Mieli oni tak blisko do Ratusza, że nie mogli nie przybyć. Było z nimi mnóstwo dzieci, które biegały i śmiały się w oczekiwaniu na podarki i słodycze. Drewniany bączek nazywany drejdelem - ściśle związany z chanukowym świętowaniem - wciąż kręcił się wśród tej roześmianej gromadki. Całej tej wesołej i szczęśliwej gawiedzi, towarzyszył i był ich mentorem Szmul Zalcborg - rabin Żydowskiej Gminy Wyznaniowej. Na stole paliła się chanukija - świecznik z 9 ramionami. Przynieśli oni też na nasz wspólny stół pączki, racuchy i placki ziemniaczane, które swoim zapachem wypełniały całe pomieszczenie. Rozmawiali ze sobą w nieznanym mi języku

- to był jidysz, choć czasami też zwracali się do mnie po polsku. Najbardziej przemawiała do mnie muzyka towarzysząca modlitwom. Pieśni były śpiewane z taką radością i uduchowieniem, że aż ciarki przechodziły mi po plecach. Była w tym jakaś magia i coś metafizycznego...

Otworzyłem oczy i zobaczyłem, że nie ma ich wśród nas. Pomyślałem, że to być może był krótki sen, ale kątem oka zobaczyłem przez okno jak wszyscy oni kierują się ulicą Żyrzyńską w stronę „Brzezin”. Szli tak, jakby mieli już stamtąd nigdy nie wrócić...

***

W tym miejscu miał znaleźć się artykuł, który przedstawiałby chronologię wydarzeń z października 1942 roku. Byłoby to „suche” wypunktowanie faktów, które dostępne są w różnego rodzaju opracowaniach i tekstach profesjonalnych historyków i badaczy. Szerszy kontekst opisywanych zdarzeń, znany i dostępny jest też w publikacjach internetowych, czasopiśmie i książkach. Ja szczególnie polecam jedną z nich - „Zwykli ludzie” Christophera R. Browninga, gdzie w rozdziale 13 opisane są działania podczas pacyfikacji i likwidacji getta żydowskiego w Końskowoli przez 3 pluton 3 kompanii 101 Batalionu Rezerwowego Policji. Autor - profesor University of North Carolina jest współautorem wielotomowego opracowania dziejów Holocaustu wydanego przez Yad Vashem w Izraelu.

To wstrząsająca opowieść o masowym mordzie dokonanym na Żydach w imię chorej i zbrodniczej ideologii. Zginęli tylko dlatego, że byli Żydami. Do dziś nie wiemy gdzie zostali pogrzebani (bo nie pochowani), nie mamy też odnalezionych i oznaczonych grobów.

Mirostlaw Król

A co się wydarzyło w Końskowoli w październiku 1942 r. - 80 lat temu?

Za zgodą Domu Wydawniczego REBIS w Poznaniu Przytaczamy fragment z książki Christophera R. Browninga pt. **Zwykli Ludzie. 101. Rezerwowy Batalion Policji i „ostateczne rozwiązanie” w Polsce**, tłumaczonej przez Piotra Budkiewicza, wydanej w 2019 (s. 139-142).

Do jesieni 1942 roku 3. kompania 101. Rezerwowego Batalionu Policji pod dowództwem kapitana (SS-Hauptsturmführera) Wolfganga Hoffmanna rzadko brała udział w egzekucjach, które były chlebem powszednim innych jednostek batalionu.(...) Pobytu 3. kompanii w Puławach nie zakłócił nawet polski ruch oporu. Hoffmann relacjonował później, że okolica była „stosunkowo spokojna”, a jego oddziały do października nie natknęły się na żadnych „uzbrojonych bandytów”.

Na początku października 3. kompania musiała jednak stawić czoło problemom. „Getto zbiorcze” w Końskowoli, gdzie przebywało od 1500 do 2000 Żydów, zostało przeznaczone do likwidacji, podobnie jak getta w leżącym nieopodal Radzynie Podlaskim. Północna Lubelszczyzna miała się stać judenfrei. Do wykonania zadania wyznaczono wszystkie trzy plutony 3. kompanii, w tym jednostkę Petersa z Czemiernik, miejscową jednostkę Gendarmerie, w sumie dwanaście osób pod dowództwem porucznika Jammera* (podstawowym zadaniem żandarmów było nadzorowanie pracy polskiej policji), zmotoryzowaną kompanię Gendarmerie pod dowództwem porucznika Messmanna oraz około setki hiwisów i trzech esesmanów z Lublina³. 3. Kompania zebrała się w Puławach, gdzie Hoffmann odczytał z kartki instrukcje dotyczące przebiegu akcji. Getto należało przecesać, a wszystkich znalezionych Żydów zebrać na rynku. Osoby niezdolne do samodzielnego

poruszania się - starcy, słabi, chorzy i dzieci - miały być zastrzelone na miejscu. Według dowódcy taka procedura miała obowiązywać również w następnych akcjach.

Policjanci pojechali do Końskowoli. Hoffmann, najstarszy rangą oficer, po rozmowie z Jammerem i Messmannem przydzielił zadania, poszczególnym pododdziałom. Inaczej niż dotychczas, oddział hiwisów został skierowany do tworzenia kordonu wraz z częścią sił policyjnych. Jednostki poszukiwawcze, które pierwsze wkroczyły na teren getta, składały się z policjantów z 3. kompanii i żandarmów Messmanna. Poszczególne grupy miały przeszukać wyznaczone kwartały”. W getcie panowała epidemia czerwonki, dlatego wielu Żydów nie mogło o własnych siłach dotrzeć na rynek, a nawet wstać z łóżek. W rezultacie wszędzie rozbrzmiewały odgłosy strzałów. Jeden z policjantów wspominał: „Osobiście zastrzeliłem sześciu starców w ich domach. Byli to przykuci do łóżek ludzie, którzy sami mnie poprosili, bym ich zabił”. Po pierwszym przeczesaniu na rynku zebrano większość pozostałych przy życiu Żydów, a do kontynuowania poszukiwań wyznaczono jednostki tworzące kordon. Ich członkowie cały czas słyszeli odgłosy strzałów. Podczas przeszukiwania getta natknęli się na liczne, leżące w różnych miejscach zwłoki.

Wielu ludzi szczególnie dobrze zapamiętało budynek służący jako szpital w getcie. W rzeczywistości był to wypełniony trzy- lub czteropiętrowymi łózkami zwykły duży pokój, z którego wydobywał się straszny smród. Grupa pięciu lub sześciu policjantów otrzymała rozkaz zlikwidowania czterdziestu do pięćdziesięciu pacjentów, w większości cierpiących na czerwonkę. „Niemał wszyscy oni byli skrajnie wygłodzeni i wycieńczeni. Można powiedzieć, że zostały z nich tylko skóra i kości”. Policjanci jak najszybciej chcieli opuścić śmierdzącą salę, dlatego zaczęli strzelać na oślep, gdy tylko do niej wkroczyli. Zasypywani gradem kul chorzy spadali z łóżek. „Taki sposób postępowania napawał mnie obrzydzeniem i czułem się tak zawstydzony, że od razu się odwróciłem i wyszedłem z pokoju” - wspominał jeden z policjantów. Inny opowiadał: „Gdy ujrzałem jednego z chorych, nie mogłem do niego strzelać, dlatego wszystkie kule kierowałem obok”. Jego sierżant, który dołączył do strzelających, zauważył to. „[...] po zakończeniu zadania wziął mnie na stronę i oskarżył o «zdradę» i «tchórzostwo», po czym zagroził, że złoży raport na ręce kapitana Hoffmanna. Nie uczynił tego jednak”

Na rynku Żydzi zostali rozdzieleni - mężczyźni ustawiono z jednej strony, kobiety i dzieci z drugiej. Spośród mężczyzn wybrano tych od osiemnastu do czterdziestu pięciu lat, zwłaszcza robotników wykwalifikowanych. Do pracy prawdopodobnie skierowano też grupę kobiet. Wyselekcjonowanych Żydów wyprowadzono z getta w kierunku stacji kolejowej pod Puławami, skąd mieli wyruszyć do obozów pracy w Lublinie. Więźniowie byli tak osłabieni, że wielu nie wytrzymało tego pięciokilometrowego marszu. Zgodnie ze słowami świadków spośród 500 do 1000 Żydów skierowanych na roboty około 100 zastrzelono po drodze na stację, gdyż nie byli w stanie utrzymać się na nogach.

Po wyprowadzeniu Żydów wyznaczonych do pracy pozostali - od 800 do 1000 kobiet i dzieci oraz duża grupa starszych mężczyzn zostali skierowani do lasu poza miastem, gdzie mieli być rozstrzelani.

Egzekucję miały przeprowadzić 1. pluton Petersa oraz grupa żandarmów Messmanna. W pierwszej kolejności do lasu zabrano mężczyzn zmuszono ich, by położyli się twarzą do ziemi, i zastrzelono. Podobnie postąpiono z kobietami i dziećmi”. Jeden z policjantów przez pewien czas gawędził z przewodniczącym rady żydowskiej, niemieckim Żydem z Monachium, który po pewnym czasie również został odprowadzony do lasu.

Kiedy policjanci konwojujący wyznaczonych do pracy więźniów powrócili na rynek w Końskowoli, nie było tam już nikogo, lecz z lasu dochodziły odgłosy wystrzałów. Oddziały w miasteczku otrzymały zadanie ponownego przeszukania getta, a następnie zezwolono im na odpoczynek. Było już późne popołudnie. Część funkcjonariuszy weszła do jednego z domów i zaczęła grać w karty”.

Jubileusz 20-lecia Środowiskowego

Jubileusz 20-lecia powstania ŚDS w Końskowoli świętowano 8 września 2022 r. Po mszy świętej odprawionej w kościele parafialnym w intencji „Pracowników i podopiecznych ŚDS w sali widowiskowej GOK rozpoczęły się oficjalne uroczystości. Na początek zaprezentowany został hymn ŚDS stworzony przez instruktora GOK Tadeusza Salamandrę, który podopieczni zaśpiewali z wielkim entuzjazmem :

„Jest taki Dom tu w Końskowoli. To tutaj każdy odnajdzie siebie i znajdzie pomoc w każdej potrzebie...”

Dyrektor Środowiskowego Domu Samopomocy w Końskowoli - Iwona Stochmal, od samego początku uczestnicząca w rozwoju placówki, powitała zaproszonych gości.

Uroczystość poprowadziła Magdalena Stefanek-Wąsik zapowiadając kolejne punkty programu w tym występy podopiecznych ŚDS - Anny Matraszek, Marleny Pawelec, Andżeliki Boczek przygotowanych przez Tadeusza Salamandrę i grupy teatralnej pod kierunkiem Eweliny Burek. Podczas uroczystości decyzją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej uhonorowane zostały osoby zasłużone w służbie państwu i społeczeństwu. Uroczystego wręczenia odznaczeń w imieniu Prezydenta Andrzeja Dudy dokonał zastępca Wojewody Lubelskiego.

Srebrny Krzyż Zasługi za zasługi w działalności na rzecz osób potrzebujących pomocy i wsparcia otrzymała Iwona Stochmal. Za wzorowe, wyjątkowe i sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej **Medalem Złotym Za Długoletnią Służbę** odznaczeni zostali: Artur Dębek i Teresa Pękala. **Medalem Srebrnym** odznaczona została Joanna Włodarczyk, **Medal Brązowy** - otrzymały: Joanna Borucka, Alicja Przydatek, Magdalena Stefanek-Wąsik.

Od zaproszonych gości pracownicy i podopieczni ŚDS usłyszeli tego dnia wiele wspaniałych życzeń, serdecznych słów i gratulacji. Otrzymali wiele kwiatów i upominków. Przy okazji Jubileuszu Dyrektor ŚDS podziękowała przedstawicielom instytucji wspierających ŚDS, wszystkim dobroczyńcom, współpracownikom i sponsorom i pracownikom za serce, wsparcie, środki finansowe i każdą okazaną

pomoc. Wszyscy zostali obdarowani pięknymi upominkami własnoręcznie wykonanymi przez podopiecznych i pracowników. Podsumowaniem uroczystości był krótki spektakl teatralny w wykonaniu podopiecznych ŚDS, który wierszem opowiadał o tym, co na co dzień dzieje się w ŚDS w Końskowoli. Po zakończeniu oficjalnej części Jubileuszu wszyscy uczestnicy udali się do Ratusza na posiłek i dalsze świętowanie przy tańcach i muzyce.

***

Uroczystość Jubileuszową ŚDS swoją obecnością zaszczylicili między innymi: Krzysztof Szulowski – Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Robert Gmitruczuk - Wicewojewoda Lubelski, Albin Mazurek - Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego (LUW) w Lublinie, Małgorzata Frant-Błażucka - Kierownika oddziału pomocy instytucjonalnej Wydziału Polityki Społecznej LUW w Lublinie. Joanna Kakareko – Inspektor Wydziału Polityki Społecznej LUW w Lublinie, Małgorzata Paprota - Dyrektor Oddziału Lubelskiego PFRON, Karolina Kwaśniewska - Kierownik Ośrodka Adaptacyjnego w Lublinie w imieniu Dyrektora ROPS, Ks. Mariusz Karczmarczyk ze Stowarzyszenia „Misericordia” w Lublinie w imieniu ks. prałata Tadeusza Pajurka, Leszek Gorgol – Wicestarosta Powiatu Puławskiego, Małgorzata Suszek-Zawadzka - Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach, Stanisław Gołębiowski – Wójt Gminy Końskowola, Radosław Barzenc – Przewodniczący Rady Gminy Końskowola, ks. Konrad Piąt – Proboszcz Parafii w Końskowoli, Mariusz Majkutewicz - Zastępcę Wójta Gminy Końskowola, Krzysztof Bartuzi – Sekretarz Gminy Końskowola, Joanna Przednowek - Skarbnik Gminy Końskowola, Krzysztof Zawadzki - Prezes Zarządu Lubelskiego Banku Spółdzielczego

Dyrektorzy i kierownicy zaprzyjaźnionych ŚDS-ów z Województwa Lubelskiego, jednostek organizacyjnych Gminy Końskowola oraz przedstawiciele UG w Końskowoli.

Serdecznie podziękowania pragniemy złożyć sponsorom naszego Jubileuszu wśród których znaleźli się: Lubel-

ski Bank Spółdzielczy w Końskowoli, P.W. Autokompleks Z.Filipek, Technika Grzewcza i Sanitarna „Cholewa i S-ka”, Sklep Drzewny Roman Wróbel, Cur J. Z.W. Hurtownia Szkółka Drzewka, Krzewy Owocowe, Janczar- Hurtownia Rolno-Ogrodnicza, Renault Puławy, Auto-Tamex, Majewscy M.M. Szkółka Roślin Wrzosowatych, Szkółki Kurowscy L. G. Kurowscy, Misiarz Monika Kwaciarnia, AJG Uniwersam sp.j Grabczak, Delikatesy Centrum, Piekarnia & Cukiernia Abramowicz i Spółka, Drukarnia Elko, Pulanna Sp.z o.o., AWA Zakład Handlowo-Uslugowy.

Historia ŚDS w Końskowoli

Środowiskowy Dom Samopomocy w Końskowoli został powołany 22 listopada 2001 r. uchwałą Rady Gminy. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla kilku osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były w tym czasie w Gminie Końskowola już od października 1997 r. Była to indywidualna pomoc w miejscu zamieszkania. Ta forma okazała się jednak niewystarczająca do nabywania i rozwoju umiejętności potrzebnych do samodzielnego życia. Z inicjatywy Pani Marty Kozak ówczesnej kierownik OPS, przy pełnej akceptacji władz gminy został utworzony Środowiskowy Dom Samopomocy jako komórka Ośrodka Pomocy Społecznej w Końskowoli. 1 stycznia 2002 r. w suterynach budynku Urzędu Gminy rozpoczęły się zajęcia kulinarne, plastyczne i rękodzielnicze dla 15 osób niepełnosprawnych. Później do dwóch użytkowanych pomieszczeń przystosowano kolejne dwa - na stolarnię i pracownię rehabilitacji fizycznej.

1 stycznia 2006 roku Środowiskowy Dom Samopomocy w Końskowoli rozpoczął swoją działalność jako samodzielna jednostka organizacyjna. Mała liczba miejsc (15), niewystarczające warunki lokalowe i bariery architektoniczne w suterynach budynku Urzędu Gminy bardzo utrudniały działalność. Możliwość dalszego funkcjonowania uzależniona była od pozyskania nowych pomieszczeń na działalność i zwiększenia ilości miejsc. Gmina przeznaczyła na ten cel budynek starej szkoły w Końskowoli, który wymagał generalnego remontu i dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dzięki przychyłności władz Gminy, a w szczególności wójta Stanisława Gołębiowskiego w ramach programu PFRON pozyskane zostały środki które umożliwiły adaptację budynku. Koszt inwestycji wyniósł około 600 tys. złotych i został sfinansowany w połowie ze środków Gminy i w połowie ze środków PFRON.

W rezultacie powstał budynek bez barier architektonicznych oraz większa przestarzeń. Dodatkowo 15 miejsc, pozwoliły na objęcie wsparciem już 30 najbardziej potrzebujących osób i powiększenie zasobów kadrowych. W nowej siedzibie utworzono pracownie: plastyczno-ceramiczną, teatralno-muzyczną, kulinarną, rehabilitacyjną, stolarnię, świetlicę i punkt pierwszej pomocy. Pierwsze zajęcia odbyły się 6 lutego 2008 r., a uroczystość oficjalnego otwarcia zorganizowano 23 kwietnia.

W listopadzie 2009 roku z budżetu Wojewody Lubelskiego i z budżetu Gminy Końskowola został zakupiony dla ŚDS, 9-osobowy mikrobus do przewożenia osób mających problem z dotarciem na zajęcia. Uruchomiono także 5 dodatkowych miejsc, dzięki którym z usług ŚDS mogły korzystać osoby niepełnosprawne z gminy Kurów i Żyrzyn. W 2019 r. 10-letni mikrobus został wymieniony na nowy, tym razem odpowiednio wyposażony i przystosowany do przewozu osób na wózkach. Zakup w 60 % został dofinansowany z Programu PFRON, a 40 % kwoty sfinansowała Gmina Końskowola oraz budżet Wojewody Lubelskiego.

W grudniu 2016 r. zorganizowano nową pracownię do ćwiczeń indywidualnych z fizjoterapii i masażu. W związku z brakiem pomieszczenia w budynku ŚDS specjalistyczny sprzęt został umieszczony w budynku Wikariatu w pobliżu Ośrodka. Z systematycznych ćwiczeń indywidualnych z fizjoterapeutą korzysta około 12 osób.

Ważnym elementem pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi jest szeroko rozumiana współpraca i integracja społeczna. Wszelkie działania, które pozwalają na przełamywanie stereotypów i barier społecznych oraz lepsze poznanie i zrozumienie osób z niepełnosprawnościami. W 2010 r. z potrzeby rodzin i opiekunów założone zostało Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Opiekunów i Przyjaciół „Radość”, dzięki któremu pozyskiwane są środki finansowe z konkursów gminnych, powiatowych oraz wojewódzkich. Przeznaczone są one na dwudniowe wycieczki krajoznawcze i spotkania integracyjne.

Ponadto w naszym ŚDS odbywają się:

- jednodniowe wycieczki, wyjazdy nad wodę z trenerem pływania, wyjazdy do kina, teatru itp.;
- organizowane są wystawy prac uczestników podczas uroczystości gminnych i powiatowych;
- spotkania przed Świętami Bożego Narodzenia i Wielkanocy;
- pielgrzymki osób niepełnosprawnych Województwa Lubelskiego, dzięki którym odwiedziliśmy wiele miejsc sakralnych,
- wyjazdy na turnusy rehabilitacyjne dofinansowane ze środków PFRON.

Niektóre wydarzenia i spotkania integracyjne na stałe wpisały się już do naszego kalendarza:

- W czerwcu każdego roku organizowany jest „Dzień Rodziny”. Podczas uroczystości wraz rodzinami omawiamy ważne problemy i plany, a później odbywają się występy teatralno-wokalne, zabawy i grillowanie.
- Od kilkunastu lat organizowany jest piknik sportowo-integracyjny „Powitanie Jesieni”. We wrześniowym imprezie biorą udział nie tylko osoby związane z naszym Ośrodkiem, ale też młodzież szkolna, władze samorządowe i organizacje pozarządowe z naszego terenu. Podczas tej imprezy plenerowej dla ponad 120 osób organizowane są konkursy sportowe, zabawy integracyjne, pokazy z zakresu ratownictwa medycznego itp.
- Od grudnia 2006 roku w ŚDS obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych. W uroczystościach organizowanych w GOK w Końskowoli uczestniczy ponad 100 osób: osoby niepełnosprawne ich rodziny i opiekunowie przedstawiciele władz wojewódzkich, powiatowych, Gminy Końskowola i delegacje osób niepełnosprawnych z zaprzyjaźnionych ŚDS-ów. Jego celem jest zwrócenie uwagi na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych - co roku poruszane są inne problemy. Uroczystościom towarzyszą występy artystyczne z udziałem uczestników ŚDS i zaproszonych gości.

W 2013 r. rozpoczęliśmy współpracę ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Chrzypsku Wielkim - w naszej partnerskiej gminie. Współpraca dotyczyła wymiany uczestników. Kilkundniowe pobyty umożliwiły pokazanie osobom z niepełnosprawnościami najciekawszych miejsc zarówno w naszej okolicy, jak i na terenach Wielkopolski. Wizyty studyjne kadry obydwu ŚDS-ów były bardzo udane i merytorycznie bardzo wartościowe.

Współpracujemy także z wieloma zaprzyjaźnionymi ŚDS-ami z naszego województwa. Wpisują się w to wyjazdy na spotkania integracyjne, pikniki, spartakiady, przeglądy, konkursy, zabawy i uroczystości, które wspierają rozwój indywidualny uczestników. Dają one motywację do działania i większej pracy wielu osobom.

Od lat wspomagamy się na wzajem z kołem Emerytów Rencistów i Inwalidów w Końskowoli. Nasi uczestnicy wielokrotnie prezentowali występy teatralne i wokalne na

obchodach Dnia Inwalidy, czy Dniu Starszego Człowieka, a Seniorzy ubogacają nasze działania występami Chóru „Pokolenie”.

2018 r. w naszej Gminie została zorganizowana dwudniowa Wojewódzka Konferencja dla kadry kierującej Środowiskowymi Domami Samopomocy i Ośrodkami Wsparcia. Uczestniczyło w niej 56 ośrodków. Było to dla nas wyróżnienie i zaszczyt, ale też odpowiedzialność za godne przyjęcie tak licznej grupy dyrektorów z terenu województwa.

***

Dziś ŚDS w Końskowoli posiada 38 miejsc dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i chorobą psychiczną (typ AB). Na przełomie ostatnich lat obejmował pomocą od 40 do 44 osób. Obecnie mamy 41 osób przyjętych decyzją administracyjną z terenu gmin Końskowola, Kurów i Żyrzyn. W okresie 10 lat z pośród osób objętych przez nas rehabilitacją społeczną i zawodową ŚDS opuściło 36 osób, z czego:

- 21 osób - usamodzielniało się lub podjęło pracę - to w większości sukces naszych działań
- 6 osób - trafiło do Zakładu Opiekuńczo Leczniczego lub Domu Pomocy
- 5 osób - objętych zostało opieką w domu
- 4 osoby - zmarły

Dzięki wszelkim podejmowanym inicjatywom i różnorodnym działaniom integracja społeczna przynosi pożądane efekty. Osoby z niepełnosprawnościami w Gminie Końskowola mają swoje miejsce i czują się pełnoprawnymi jej mieszkańcami.

***

Realizacja powyższych zadań możliwa jest dzięki odpowiednio dobranej i wykwalifikowanej kadrze. Zmiany, które podnoszą poziom życia, wpływają też na wyższe standardy pracy. Zaspokajanie więc potrzeb naszych klientów stawia przed nami nowe zadania i rodzi wyzwania. Podejmujemy je poprzez podwyższanie kwalifikacji, poznawanie nowych technologii i metod pracy w celu świadczenia usług na najwyższym poziomie.

W przyszłości zamierzamy kontynuować rozpoczęte działania - nasze dobre praktyki zmierzające ku pełnej integracji społecznej. Dziś - naszym marzeniem jest poszerzenie bazy lokalowej dla osób niepełnosprawnych, ponieważ obecne warunki nie pozwalają nam udzielać pomocy wszystkim potrzebującym o specjalne potrzeby rehabilitacyjnych.

Iwona Stochmal
Dyrektor Środowiskowego Domu Samopomocy
w Końskowoli

Co w GOK-u piszczy

Wystawa paleontologiczna „Czas zapisany w kamieniu”

W dniu 5 sierpnia 2022 roku w sali wystawienniczej w Ratuszu odbył się wernisaż wystawy paleontologicznej pt. „Czas zapisany w kamieniu” prezentujący paleontologiczną przeszłość Małopolskiego Przełomu Wisły, (terenu między Sandomierzem a Puławami). Na tym odcinku rzeka utorowała sobie koryto przebijając się przez podłoże skalne złożone ze skał wapiennych i wapienno-krzemionkowych ery mezozoiku i początków kenozoiku. Skały te, będące pozostałością osadów dennych dawnego morza, obfitują w dobrze zachowane skamieniałości morskich organizmów sprzed 66 milionów lat. Można je znaleźć w miejscach naturalnych odśnieżeń, które zostały wykorzystane przez człowieka jako miejsca wydobywania wapienia do celów budowlanych. Obecnie już nieczynne kamieniołomy w Kazimierzu Dolnym, Nasiłowie, Ciszycy i Piotrowinie są mekką licznych miłośników paleontologii, pozyskujących tu ciekawe skamieniałości do swoich kolekcji. Skamieniałości prezentowane na wystawie to: belemnity, amonity, małże, ramienionogi, ślimaki, gąbki, łodziki, koralowce i ryby, które zostały zebrane w ciągu ostatnich 20 lat przez Panią Hannę Pawłowską.

Pani Hanna jest paleontologką z zamiłowania. Od wielu lat zbiera skamieniałości podróżując po Polsce i Europie. Chętnie spotyka się z młodzieżą szkolną na lekcjach paleontologii połączonych z prezentacją skamieniałości. Wystawa będzie dostępna dla zwiedzających do końca września 2022 roku.

Olga Sułek

Wystawa „Zatrzymać lato” Beaty Wiejak

W dniu 2 września 2022 w GOK w Końskowoli odbył się wernisaż wystawy rysunku i malarstwa pt. „Zatrzymać lato” autorstwa Beaty Wiejak.

Beata pochodzi ze Skowieszyna, obecnie mieszka we Wrocławiu, gdzie studiuje i pracuje. Ukończyła Liceum Plastyczne w Nałęczowie, gdzie rozwijała swoje malarskie zdolności. Po raz pierwszy z farbami olejnymi zetknęła się podczas „Pleneru Różanego” organizowanego przez Gminny Ośrodek Kultury w Końskowoli. Była to jej miłość od pierwszego pociągnięcia pędzlem. Beata od dawna jest związana z naszym Ośrodkiem Kultury. Brała udział w wielu „Wystawach Rodzimych Artystów”. Uczestniczyła także w kilku edycjach „Pleneru Różanego”.

Tytuł wystawy „Zatrzymać lato”, odnosi się do najczęściej powtarzającego się motywu w twórczości artystki, czyli kwiatów, owoców oraz letnich pejzaży, gdzie bardzo ważny jest też kolor. Technika jaką podejmuje Beata to głównie malarstwo olejne przedstawiające martwą naturę, ale również rysunek, gdzie prym wiodą portrety i pejzaże. Inspiracją dla artystki są codzienne drobiazgi, które łatwo przeoczyć w biegu codziennego życia: zestawienia kolorów, gra światła i tekstury. Malarka z fotograficzną

dokładnością, wiernie odwzorowuje martwą naturę. Stosuje zawężoną gamę kolorystyczną, wspaniale balansując ciemnymi tonami, gdzie każde pociągnięcie pędzla jest przemyślane, delikatne i staranne.

Wystawa będzie dostępna dla zwiedzających do końca listopada 2022 roku.

Olga Sułek

17 września - kolejna rocznica napaści ZSRR na Polskę spotkanie z Panią prof. Małgorzatą Grupą

W piątek 16 września 2022 roku w przeddzień kolejnej rocznicy napaści ZSRR na Polskę, w sali widowiskowej GOK odbyło się spotkanie z prof. archeologii Małgorzatą Grupą.

Pani Profesor uczestniczyła w badaniach i ekshumacjach ciał jeńców wojennych, którzy po wkroczeniu wojsk sowieckich do Polski 17 września 1939 roku, zostali aresztowani na Kresach Wschodnich Rzeczypospolitej. Byli to pracownicy administracji państwowej, oficerowie, funkcjonariusze policji i straży granicznej. Aresztowaniu podlegali wszyscy Polacy, którzy ukończyli maturę. Lokowano ich w obozach na dzień dzisiejszy znany trzy lokalizacje: Kozielsk, Starobielsk i Ostaszków. Więźniów przetrzymywano też w więzieniach na terenie sowieckiej Białorusi i Ukrainy. Na podstawie decyzji z 5 marca 1940 r. wszystkich jeńców z tych trzech obozów wymordowano. Ginęli w miejscach oddalonych o 200-300 km od obozów. Jeńców z obozu w Kozielsku przewieziono do Katynia, ze Starobielska do Charkowa, z obozu w Ostaszkowie do Miednoje. Pani Profesor wraz ze studentami odkrywała prawdę o masowych mordach, zaplanowanych i przeprowadzonych na polskiej inteligencji. Strona Sowiecka zrobiła wiele, aby po pogrzebanych w masowych grobach nie pozostał żaden fizyczny ślad. Mimo to badacze znaleźli nie tylko guziki z orzełkiem i resztki polskich mundurów. Zachowały się też metalowe papierośnice, mezażki i inne przedmioty osobiste, także kawałki papieru, na których wyryto, wyskrobano lub napisano ołówkiem nazwiska, często wielu osób – jakby ludzie ci pragnęli zostawić po sobie jakiś ślad, dla tych, którzy będą ich szukać. Dzięki ich staraniom wielu rodzinom udało się zidentyfikować swoich bliskich, pogrzebanych w dołach śmierci.

Na spotkaniu Pani prof. Małgorzata Grupa przedstawiła młodym i starszym mieszkańcom naszej gminy wyniki tych badań. Na wielu slajdach, przedstawiających dokumenty i artefakty znalezione podczas prac ekshumacyjnych, pokazała i omówiła ogrom zbrodni dokonanej przez sowieckich oprawców. Była to smutna lekcja historii, o której jeszcze nie tak dawno, nie wolno było mówić. Fakty, które nigdy nie miały ujrzeć światła dziennego. Za niezwykle wiadomości z „pierwszej ręki” i poświęcony czas, serdecznie dziękujemy Pani Profesor.

Fot. z Archiwum prof. Andrzeja Koli

Ebonitowy grzebień z wydrapanymi nazwiskami oficerów – Kijów

Przedmioty (dewocjonalia) znalezione przy szczątkach oficerów polskich – Charków

Wspólny pochówek oficerów polskich i Ukraińców w Kijowie

Zapraszamy na zajęcia w GOK

W nowym roku szkolnym Gminny Ośrodek Kultury w Końskowoli zaprasza dzieci, młodzież, dorosłych i seniorów na zajęcia grupowe i indywidualne.

W naszej ofercie znajdziecie państwo zajęcia plastyczne, muzyczne, ruchowe, informatyczne, kreatywne i rękodzielnicze, a także szachy.

Zapisy na szachy - w piątki od godz. 16.00 -18.00 podczas zajęć u pana Zdzisława Machniewskiego.

W związku z dużym zainteresowaniem treningami taekwon-do w Końskowoli, od października uruchamiamy zupełnie nową grupę początkującą. Treningi odbywać się będą we wtorki i piątki. Pierwsze zajęcia we wtorek 4 października. Zapisy pod nr tel. 663 493 769.

Zapraszamy także chętnych od 16 roku życia do rozwijania swoich umiejętności wokalnych w Chórze „Pokolenie”.

Zapisy na zajęcia odbywają się w godzinach pracy GOK i pod nr telefonu: 573 298 733

Zapraszamy!

Gminny Ośrodek Kultury
w Końskowoli
im. Kazimiery Walczak

zajęcia indywidualne

Rysunek Malarstwo Kompozycja

Czas trwania zajęć: 90 min.
Koszt: 30zł/zajęcia

Kurs przygotowujący do zdania egzaminów do liceum plastycznego i innych średnich szkół artystycznych

Instruktor: Olga Sułek
Kontakt: 537 298 733

GOK
Gminny Ośrodek Kultury
w Końskowoli
im. Kazimiery Walczak

Zajęcia plastyczne

dla dzieci w wieku 7-12 lat

CZWARTKI
GODZ. 14:00-15:30

Instruktor: Olga Sułek
cena: 40zł/mies
zapisy: 798 128 425

INSTRUKTOR
TADEUSZ SALAMANDRA

ZAPRASZA NA

INDYWIDUALNE ZAJĘCIA MUZYCZNE

Nauka gry na instrumentach muzycznych

Spotkania
45 min / tydzień

Dzieci
9 - 15 lat

CENA
20 zł za spotkanie

Dla kogo?
dzieci i młodzież w wieku od 9 lat i starszych

Kiedy?
środy
16:00-18:00

Cena
15zł/mies.

Instruktor
Olga Sułek

LINORYT

Zapisy: <https://www.gok.konskowola.pl/linoryt-2/>

ZAJĘCIA KREATYWNE

WTORKI,
GODZ. 14:30-16:00

INSTRUKTOR
JOANNA DZIEWIĘCJA-ORON

ZAJĘCIA DLA DZIECI
W WIEKU 7-12 LAT
CENA 40ZŁ/MIESIĄC

zabawy z kodowaniem

ZAJĘCIA DLA DZIECI 6 - 9 LAT

CZWARTKI GODZ. 16:00 - 17:30

Narodowe Czytanie i Ryneček Sieniawskiej

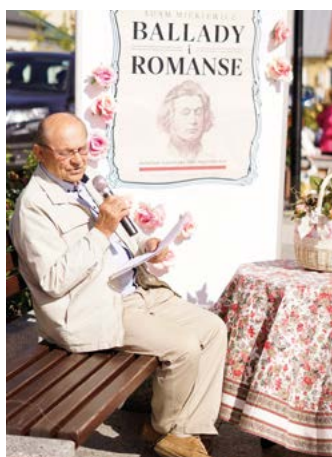

Tegoroczne „Narodowe czytanie” w GOK-u odbyło się w niedzielę 4 września i było połączone z nową inicjatywą Domu Kultury „Ryneček Sieniawskiej”.

Na Rynku w Końskowoli rozstawiono stoły dla wszystkich, którzy zdecydowali się wziąć w udział w naszej imprezie. W centralnym miejscu stanęła piękna, romantyczna dekoracja - jako tło dla czytanych w tym roku „Ballad i romansów” Adama Mickiewicza. Poezję wieszcza narodowego interpretowało, kolejno kilkanaście osób, a w tle z głośników płynęła muzyka Fryderyka Chopina. Piękna pogoda, wydatkowa poezja, niezwykła muzyka i ciekawi, inspirujący ludzie - to stworzyło niezwykły klimat naszej imprezy.

W takim, „końskowolskim” klimacie chcemy organizować również w przyszłości „Ryneček Sieniawskiej”. Inicjatywa jest inspirowana pomysłem wyprzedaży garażowych i skierowana do wszystkich właścicieli rzeczy już niepotrzebnych w domu.

Na stołach w Rynku pojawiły się: ubrania, zabawki, dekoracje, obrazy, książki, płyty z muzyką, świeczniki, serwetki i wiele innych drobiazków, a Ci, którzy przyszli w niedzielny poranek na Rynek nie wyszli z pustymi rękoma. Było mnóstwo ciekawych przedmiotów w naprawdę przystępnych cenach. Planujemy „Ryneček Sieniawskiej” organizować dwa razy do roku - wiosną i jesienią. Zapraszamy więc na naszą kolejną imprezę wiosną. Szczegóły znajdziecie na Facebooku i na naszej stronie internetowej.

Ze szkolnej ławy

SP w Chrzążachowie

Narodowe Czytanie w Chrzążachowie

W sobotę 3 IX 2022 r. Szkoła Podstawowa w Chrzążachowie uczestniczyła w **Narodowym Czytaniu**. Utworem przeznaczonym do czytania były „Ballady i Romanse” Adama Mickiewicza, dzieło polskiego poety doby romantyzmu.

Wydarzenie miało miejsce na placu przy szkole, brali w nim udział uczniowie kl. IV - VIII, Dyrekcja Szkoły p. Mirosława Baca – Siembor, nauczyciele oraz goście: radna wsi Chrzążachów: p. Iwona Kaniewska i rodzice.

Uczniowie podczas lektury dokonali własnej interpretacji utworów: „Pani Twardowska”, „Świtezianka”, „Świtez”, „Lilije” „Romantyczność”, „Powrót taty”, „Rybka” i „Rękawiczka”. Zbiór poezji wybitnego wieszka zapoczątkował epokę Romantyzmu w Polsce, miało to miejsce 200 lat temu, a dokładnie w 1822 r. w Wilnie. Jego wiersze ukazują świat wyjątkowy i tajemniczy. Dużą rolę odgrywają w nim opisy przyrody i ludowa moralność.

W poezji odnajdujemy prawdy ogólnoludzkie i życiową mądrość.

Słowa poety: „**Miej serce i patrzaj w serce!**” z pewnością na długo pozostaną w pamięci czytelników.

Ewelina Staniak - Seroka, Joanna Borucka

SP w Końskowoli - Kącik Sienkiewiczowski

Narodowe Czytanie

W tym roku postanowiliśmy przybliżyć ideę Narodowego Czytania uczniom naszej szkoły i dlatego w poniedziałek 5 września czytaliśmy „Ballady i romanse” Adama Mickiewicza na początku każdej lekcji. Nasi uczniowie wysłuchali utworów Mickiewicza, omawianych na lekcjach języka polskiego w klasach IV-VIII: „Pani Twardowska”, „Powrót Taty” oraz „Świtezianka”. Za pomoc w przeprowadzeniu tego przedsięwzięcia dziękujemy szczególnie uczennicom klasy VIII a Karolinie Sykut, Amelii Krzysztoń, Oliwii Suszek, Zuzannie Szeląg oraz czytającym lektorom – Piotrowi Bacy i Pawłowi Legיעiciowi z klasy VIII c, Anicie Soleniec i Zuzannie Smolak z kl. VII a oraz Szymonowi Ćwikle, Adamowi Chrustowi oraz Adamowi Grzelakowi z klasy V a.

Nauczyciele polonisci.

Wspomnienia z wakacji

Moje wakacje rozpoczęły się od wyjazdu na Mazury na obóz sportowy z grupą Taekwon-do. Mieszkaliśmy w domkach nad samym jeziorem. Codziennie kąpaliśmy się i jeździliśmy rowerami, które zabraliśmy ze sobą z Puław. Z pośród wielu atrakcji, najbardziej podobała mi się przejażdżka na pontonie za motorówką. W lipcu poleciałem z rodzicami i bratem do Turcji. Lot samolotem to super przeżycie! Siedząc przy oknie, podziwiałem widoki z lotu ptaka. Na miejscu piękna pogoda pozwalała na codzienne zabawy w basenie i morzu. Wieczorami dużo spacerowaliśmy po mieście. W naszym hotelu codziennie było dużo ciekawych zajęć, a po kolacji odbywały się występy różnych artystów. Podczas wycieczki na Wyspę Żółwi widziałem okazy, które ważą 150 kg. Ponadto rodzice zrobili mnie i bratu niespodziankę i zabrali nas na lot paralotnią, pływaliśmy też skuterem wodnym po morzu. Jedzenie również było pyszne, a najbardziej smakowała mi pizza. Kiedy wróciłem do domu, spotykałem się z kolegami, jeździliśmy rowerami i hulajnogami. Moje wakacje były w tym roku bardzo udane. Czekam z niecierpliwością na kolejne.

Wiktor Biatek, kl. V c

Wspomnienia z wakacji

Tegoroczne wakacje były dla mnie pełne atrakcji i niezapomnianych wspomnień. Pierwszą przygodą, jaka mnie spotkała, był koncert wokalistki Sylwii Grzeszczak w hali sportowej Arena Azoty w Puławach. Na początku bardzo niechętnie szłam na koncert, ale na miejscu spotkałam koleżankę z klasy. Razem z Leną od razu zajęłyśmy miejsca przy samej scenie. Po niesamowitym koncercie udałyśmy się na spotkanie z piosenkarką, gdzie dostałyśmy autografy i zrobiłyśmy sobie z nią pamiątkowe zdjęcie. Wakacje nadal trwały, a ja wyczekiwałam wyjazdu z moją rodziną. Mieliśmy zaplanowany wspólny odpoczynek razem z moją chrześną i jej rodziną, zapowiadała się świetna zabawa. Bardzo mnie to ucieszyło, ponieważ oni mieszkają w Szwajcarii i rzadko przyjeżdżają do Polski. I nareszcie przyszedł ten wyczekiwany dzień, 25 lipca udaliśmy się na lotnisko do Warszawy i po wielu odprawach wylecieliśmy do Tunezji. Monastyr przywitał nas bardzo gorącymi temperaturami

i miłą atmosferą. Hotel był niezwykle przyjazny i dostosowany do pobytu rodzin z dziećmi. Na jego terenie znajdował się park wodny, a w nim kilka zjeżdżalni i basenów o różnej głębokości. Chętnie spędzaliśmy tam czas na wspólnym odpoczynku. Następnego dnia udaliśmy się na wycieczkę do zoo, zaś kolejną naszą przygodą była wyprawa na Saharę. Zobaczyłam wiele pięknych i ciekawych miejsc: Meczet, wioskę Beduinów czy Koloseum. Ale najważniejszą atrakcją stanowiło spotkanie z wielbłądami i przejażdżka na nich po pustyni. Nawet przy ponad czterdziestostopniowym upale było to niesamowite przeżycie. Kolejną przyjemność to przejażdżka kładami po Saharze i to była super zabawa! Po tak intensywnie spędzonym czasie ruszyliśmy w drogę. Po powrocie do domu czekała mnie nowa przygoda na półkoloniach akrobatycznych, gdzie wraz z nowo poznanymi koleżankami nauczyłyśmy się różnych figur gimnastycznych. Każde popołudnie spędzałam na swoim podwórku, ko-

rzystając z basenu i innych atrakcji, które zapewniali mi i mojej młodszej siostrze rodzice. Moje wakacje były pełne przygód i nowych doświadczeń. Nigdy nie zapomnę tego czasu z rodzicami i mam nadzieję, że co roku będę poznawała nowe miejsca i zwiedzała piękne zabytki.

Wiktoria Szymajda, kl. V c

Sprzątanie świata

W tegorocznej akcji „Sprzątanie świata” udział wzięło 352 uczniów z klas I - Szkoły Podstawowej w Końskowoli.

Młodzi uczniowie (kl. I-IV), pod opieką wychowawców, w poniedziałek 19.09 porządkowali teren w najbliższym sąsiedztwie budynku szkoły-tj. plac zabaw, otoczenie „Orlika”, park oraz przylegającą do niego ulicę Zakładową. Starsi (kl. V - VIII) zbierali śmiecie na ulicach Końskowoli: Kościelnej, Lubelskiej (od kościoła do przestanku), Lipowej, Różanej Zakładowej, Starowiejskiej, Krzywej, Pożowskiej, Kopernika i okolice cmentarza.

W wyniku akcji zebrano 32 worki śmieci (wśród których dominowały: papier, opakowania po słodyczach i chipsach, puszki po napojach, butelki typu „pet” i szkla-

ne). W akcji uprzątnięto około 15 km poboczy i ponad 2000 m² terenu.

Robert Polak

ECHO KOŃSKOWOLI <small>PISMO SPOŁECZNO-KULTURALNE</small> CENNIK REKLAM	A4	18cm x 26cm 400zł
	A5	13cm x 18cm 200zł
	A6	9cm x 13cm 100zł
	A7	6cm x 9cm 50zł

Zapraszam na:

- manicure
- pedicure
- hennę
- lifting i laminację
- oczyszczanie wodorowe
- zabiegi pielęgnacyjne

TEL. 884 992 986
 UL. LUBELSKA 60
 24 -130 KOŃSKOWOLA

No i pięknie!
 SALON KOSMETYCZNY
 Adrianna Winięcka

Gminne Przedszkole w Końskowoli

Świetna zabawa

1 lipca 2022 r. w Domu Ludowym w Rudach dla wszystkich przedszkolaków i ich rodzin odbyło się spotkanie rekreacyjne. Dzieci szalały na dmuchanym zamku i podczas wodnych zabaw, a gry i konkursy prowadziły panie animatorki z firmy „Skrzat”. Całości dopełniało ognisko wraz z watą cukrową i popcornem.

To radosne pożegnanie roku edukacyjnego w przedszkolu mogło się odbyć dzięki sponsorom: Ad Rem Auto-compleks, Piekarnia Skałban, „Magiel” Pizza&Kebab, drukarnia „ELKO”, Hurtownia rolniczo-ogrodnicza „Janczar”, Hurtownia Szkółkarska Cur J.Z.W., Sklep „Groszek” ul. Połowska. Wszystkim składamy serdeczne podziękowania.

Organizatorzy

Zapraszamy serdecznie Seniorów
z gminy Końskowola
11 października o godz. 10:30
do Dziennego Domu Pomocy
w Starej Wsi

na

POKAZ ILUZJONISTYCZNY
Dominika Kokoszki

Młody, ambitny uczeń 4 klasy Technikum Turystycznego, absolwent Szkoły Muzycznej grający jako wokalista i aktor w Studio Musicalowym Step w Chorzowie, prywatnie i życiowo jest niesamowicie przyjaznym, pogodnym i pomocnym, młodym człowiekiem z ogromną pasją do muzyki, teatru i iluzji.

Ponieważ ilość miejsc
jest ograniczona
prosimy o wcześniejsze
zgłoszenie uczestnictwa
pod nr tel. 513137129.

Wszystkim seniorom z okazji nadchodzącego Święta życzymy pogody ducha, spełnienia marzeń oraz długich lat życia wypełnionych zdrowiem, szacunkiem i miłością.

Niech jesień życia będzie czasem, w którym spełnią się rzeczy niespełnione, a niegasnący duch i życiowe doświadczenie stanowią inspirację dla młodych pokoleń.

Sylwia Skwarek

BIBLIOTEKA

Odwiedź nas na:

gbp_konskowola

Gminna Biblioteka Publiczna
w Końskowoli

CZYNNA W GOKU

poniedziałek - piątek

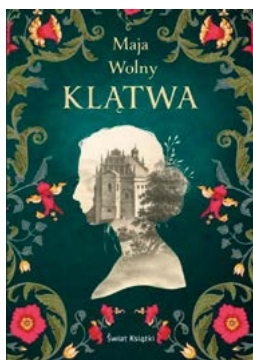
8:00-16:00

sobota

(ostatnia w miesiącu)

8:00-15:00

Biblioteka proponuje

Maja Wolny - „Klątwa”

Siedemnastowieczny Kazimierz Dolny nawiedza zaraza. Czy żyjąca w nim Regina Zaleska jest czarownicą? Czy wytoczony jej proces doprowadzi ją i jej rodzinę do śmierci? Między nowym proboszczem a miejskimi dostojnikami zaczyna toczyć się niebezpieczna gra. Stawką jest istnienie tych, których jedynym grzechem jest życie według własnych zasad. „Klątwa” to nie tylko pełna magii powieść o tragicznych losach rodziny, która została wciągnięta w procesy o czary, ale głos kobiet, po których pamięć miała być spalona bądź zatopiona. Fabuła oparta jest na wydarzeniach z 1644 roku, kiedy wielka powódź zalała Kazimierz Dolny oraz procesie oskarżonej o czary zielarki, która stanęła przed sądem z dziewięcioletnim synem. To właśnie chłopiec odgrywa zasadniczą rolę w oskarżeniu matki.

Z Żałobnej Karty

Jan Mrozek	69	Chrzążów
Cecylia Kozak	94	Opoka
Wiesław Próchniak	82	Sielce
Jadwiga Skwarek	86	Stara Wieś
Helena Zadura	89	Puławy
Wiesława Alicja Wiśniosz	63	Puławy
Piotr Bicki	32	Końskowola
Wacław Bartłomiej Kowalik	89	Stara Wieś
Zbigniew Chojnacki	56	Końskowola
Janina Przewłoka	97	Witowice
Teresa Sułek	86	Chrzążów
Jan Rodzik	89	Požóg Nowy
Roman Kozak	71	Stara Wieś
Elżbieta Majcher	74	Końskowola
Wiesław Kowalik	75	Puławy
Wiesław Mączka	51	Požóg Nowy
Stanisław Pajurek	83	Chrzążówek

NAGROBKI
KAMIENIARSTWO
GRANIT - LASTRYKO
Rok założ. 1971

Zakład Kamieniarski
Cezary Czarnowski

tel. 81 856 60 52
tel. 508 288 840

Michów, ul. Partyzancka 79, Końskowola, ul. Lubelska 51

www.cckamieniarz.pl

Wyrazy głębokiego współczucia
dla
księdza prałata
Tadeusza Pajurka
z powodu śmierci brata

składa
Społeczność gminy Końskowola

Wydawca : Gminny Ośrodek Kultury w Końskowoli im. K. Walczak

Redaktor naczelna: Agnieszka Pytlak

Skład redakcji: Monika Dudzińska, Bożena Rybaniec, Joanna Dziewięcka-Oroń, Anna Sikora

Zdjęcia: Olga Sułek, Michał Pytlak (wolontariusz)

Korekta: Jerzy Stępień

Kontakt: Gminny Ośrodek Kultury w Końskowoli im. K. Walczak
24-130 Końskowola ul. Lubelska 93
Tel. 573 298 733

e-mail: echo.konskowola@gmail.com

Skład i druk: ELKO Końskowola
24-130 Końskowola, ul. Kurowska 71

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania tekstów, adiustacji materiałów i zmiany tytułów.

WYGODNY KREDYT GOTÓWKOWY

Oprocentowanie już od

3,75 %*

jak VIP

Zapraszamy do Naszych Placówek

Lubelski
Bank Spółdzielczy

www.lubelskibs.pl

*Reprezentatywny przykład: Kwota kredytu 5 000,00 zł; zmienna stopa oprocentowania w okresie 24 m-cy 4,75 % w stosunku rocznym. Na całkowity koszt kredytu składa się prowizja w wysokości 2 % od kwoty kredytu tj. 100 zł, odsetki za cały okres kredytowania tj. za 24 miesiące - 246,66 zł. Zakładając, że w okresie kredytowania tj. 24 miesiącach kredyt będzie spłacany w ratach kapitałowo - odsetkowych malejących w terminach miesięcznych; 1 rata 216,00 zł, a kolejne 23 raty po 208,00 zł. Rzeczywista Roczna Stopa Procentowa wyniesie: RRSO - 6,985%.